

EL PLA DE L'ESTANY

xavi xargay

Puro teatro | Gràcies al Pla Zapatero d'inversions locals, l'Ajuntament va pressupostar un milió cent mil euros en un equipament cultural: La Factoria d'Arts Escèniques. L'espai el va dibuixar Marc Riera, i el projecte artístic el varen oferir a Joan Solana.

L'espai és, en si mateix, un fet extraordinari (que les companyies teatrals o de dansa locals puguin disposar d'un espai perfectament habilitat per preparar els seus espectacles sense haver de moure's és un fet, encara que sembli mentida, gens habitual), però resulta molt més interessant encara el projecte que hi ha al darrere, un projecte a deu anys, que s'ha d'haver consolidat al cap de cinc o sis. S'han pres com a model les *scènes nationales* franceses (unes 70 a tot el territori). La Factoria és el primer equipament d'aquestes característiques a tot Catalunya.

Hi tenen cabuda l'Aula de Teatre -espai pedagògic, d'aprenentatge- i les onze companyies banyolines. També hi té lloc el projecte Escenaris Especials, on les persones amb discapacitat o amb risc evident d'exclusió social poden trobar en el teatre el seu espai físic i espiritual.

Es preveuen dos o tres programes anuals de residència, un sistema pel qual se cedeixen durant dos o tres mesos els espais d'assaig amb tota la instal·lació a una companyia i, a canvi, aquesta ha de fer assajos oberts al públic i oferir altres actes que tinguin a veure amb l'espectacle, siguin conferències, debats, exposicions, que parlin de com entenen el teatre, com el fan, com construeixen una obra... Segons el format poden pactar una preestrena a Banyoles. L'oferta és oberta a grups d'arreu, tot i que es prioritzaran els de les comarques gironines. En aquests moments hi ha una residència activa, la dels banyolins Cor de Teatre. A la Sala Petita es potenciaran totes aquelles creacions que es relacionin amb qualsevol format propi del cabaret, sigui *music-hall*, cabaret literari o monòlegs teatrals. També es planteja la possibilitat de coproduccions amb companyies de petit format.

El programa «De bat a bat» és una mica la joia de la corona del projecte, pel que suposa d'avantguarda artística en el sentit més profund i radical. D'una convocatòria anual d'idees, se n'escolliran dues per a la Sala Gran. Caldrà crear un text, la dramaturgia i exhibir-lo allà mateix, amb una particularitat: han de ser creacions teatrals que incloguin dansa, o circ, o música, o arts digitals. A més, es vol potenciar, d'acord amb les propostes que Jorge Wagensberg va portar a Cosmocaixa, que en els espectacles hi conflueixin

dos punts de vista, l'humanístic -habitual en el món del teatre- i el científic, o, dit d'una altra manera, que els espectacles tinguin com a base i punt de partida una teoria científica, un problema científic, una solució científica.

LA SELVA

joan domènech

La naturalesa és sàvia | No hi ha cap dubte que la façana litoral és l'element clau de la nostra Selva Marítima. Tots els pobles malden per tenir platges i cales en el millor estat. El fragment de l'òpera *Marina* que canta el protagonista quan torna d'Amèrica -«Costa de levante, playa la de Lloret»- va ser, des de la seva estrena l'any 1855, el primer reclam publicitari d'un dels indrets selvatans que havien de ser més turístics en el futur. És conegut, però, que des de temps immemorial la costa selvatana està afectada periòdicament pels efectes dels vents de llevant o de garbí, que fan córrer la sorra de les platges cap a un extrem o cap a l'altre. Sovint, la combinació dels efectes dels diversos temporals acaba deixant la platja relativament equilibrada i a l'estiu no se'n nota res. En altres ocasions, si no hi ha un darrer temporal reequilibrador, la platja queda asimètrica: en un extrem hi ha molta sorra i

>> **L'equipament cultural**
La Factoria d'Arts Escèniques.

>> **Els banyolins**
Cor de Teatre.

>> **El dia 16 del mes d'agost de l'any 1855 s'estrenà l'òpera Marina.**

a l'altre n'hi falta. Però això ha passat tota la vida. Quan no vivíem del turisme, tothom considerava aquestes basculacions com una cosa natural. Ara, lògicament, per tal de disposar de més superfície per als banyistes, l'Ajuntament de Lloret cada any anivella i reestructura una mica la platja amb màquines. Aquesta operació costa a les arques municipals –diuen– una mitjana de cinquanta mil euros anuals.

El Ministeri també és savi? | Tot i això, el municipi no ha demanat res al Ministeri de Medi Ambient, però aquest, sensible (?) als problemes catalans, ha decidit espontàniament –els sobraven calés?– estudiar els problemes de Lloret i ha arribat a la conclusió, després de l'anàlisi de vuit projectes (!), que per estabilitzar la platja cal construir un dic exempt (és a dir, separat de la costa) a la zona central de la platja i un altre de submergit a la zona sud. També es preveu l'enderrocament de 2.500 m² de passeig marítim al sector de ponent, projecte que representa la desaparició d'un aparcament, de les instal·lacions subterrànies del Club Nàutic, del monument a la sardana de Domènec Fita i d'uns quants jardins, en un intent que la platja recuperi el seu espai natural; un espai que, en línies generals i en situacions habituals, sempre l'hem vist ocupat igualment per terra ferma. El debat està servit i durarà. Ajuntament, entitats locals, el Centre d'Estudis Avançats de Blanes,

>> La platja de Lloret de Mar.

ACN - LOURDES CASADEMONT

pescadors experimentats i persones solvents han posat el crit al cel i han dit que no, que és pitjor el remei que la malaltia. Tenim temps per pensar-hi. El més curiós és que quan demanem alguna cosa important, les autoritats superiors ens la fan regruar, i quan no la demanem, la conceben *motu proprio* i ens l'encolomen vulgues que no. La compenetració, en aquest país, és extraordinària.

LA CERDANYA

erola simon

Parlar d'El parlar de Cerdanya | El dia 15 d'abril passat es va presentar a l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya el llibre *El parlar de Cerdanya*, dels autors M. Figuera, A. Montané, A. Figuera, E. Quílez i S. Vigo. Es tracta d'un llibre que recopila mots, frases fetes i refranys propis de la parla cerdana, i que també inclou una bona anàlisi dels aspectes gramaticals i fonètics d'aquest dialecte, tècnicament anomenat *català septentrional de transició*.

El recull vol ser una primera pedra per salvaguardar, en paper, un parlar propi de muntanya avui quasi perdut.

Els profunds canvis socials, econòmics i tecnològics experimentats per la comarca durant les darreres dècades, i també els canvis físics derivats de l'obertura del túnel del Cadí, han ajudat a diluir aquest dialecte en el català central esdevingut l'estàndard. Mots com *borromba*, *enxurmar*, *tartallotge*, *desset*, *colflinca* o l'expressió *buscar migdia catorze hores* són petites perles que a poc a poc es van perdent, s'extingeixen i només quedaran en els reculls dialectals o en algun personatge de ficció de la nostra literatura més estimada. Per a aquells que el vulguin tastar, el català septentrional de transició sàpiguen que és també el propi del personatge del pastor de l'exquisida novel·la *Solitud*.

150 anys de bombers a Puigcerdà | El cos de Bombers de Puigcerdà celebra enguany 150 anys de vida. Es tracta d'un cos de voluntaris nascut a l'emparrada de l'Ajuntament de Puigcerdà l'any 1861, encara que es documenten serveis d'extinció d'incendis des de molts segles abans.

Els bombers del 2011 han volgut celebrar l'efemèride amb un extens i participatiu programa d'actes, que inclou la presentació del llibre *150è Aniversari, Bombers de Puigcerdà 1861-2011*, de Pere Valiente, una quina al pavelló, el VII Concurs d'Excarceració dels Bombers de la Generalitat, una caminada popular per la sèquia de Puigcerdà i una exposició de foto-

>> Joan Planella, quan era l'alcalde de Puigcerdà, entregant la placa d'or de la vila al cap de bombers de la població.

ACN - FERRAN GARCIA QUERALT